

Rok I nr 1

Poznań, marzec 1991 r.

SZANOWNI PAŃSTWO !

Oddajemy do Waszych rąk pierwszy numer naszego wspólnego Pisma. Pragniemy, aby informacje o działalności naszego Oddziału docierały do wszystkich członków, a łamy naszej Gazety mogły stać się płaszczyzną wymiany poglądów i źródłem wiadomości dla wszystkich miłośników gór.

Pismo to ma stanowić kontynuację Biuletynu Informacyjnego naszego Oddziału, którego jedyny numer został wydany 1 stycznia 1990 r.

WSZYSCY REDAGUJEMY NASZE CZASOPISMO !

Zapraszamy wszystkich członków PTT do współpracy w redagowaniu naszej gazetki. Prosimy o nadsyłanie uwag, artykułów, sprawozdań z wycieczek i innych ciekawych materiałów na adres:

Pracownia Turystyki i Krajoznawstwa Studium WFiS
60-568 Poznań, ul. Szamarzewskiego 89

Od nas wszystkich będzie zależeć, czy ukazać się następne numery Pisma.

Zespół Redakcyjny

KILKA SŁÓW Z HISTORII PTT

Oddział w POZNANIU

W pierwszym numerze Biuletynu Informacyjnego 81.01.1990 PTT Oddział Poznań) Zb. Zwoliński i G. Rachlewicz omówili szeroko problem odradzania się PTT po 1981 r., szczególnie skupiając się na problemach organizacyjnych oddziału poznańskiego.

Warto przypomnieć, że nasz Oddział może pochwalić się niezwykle bogatą tradycją. Został on założony w 1921 r., oficjalnie jako drugi - po Warszawie - na nizinach.

Komitet Organizacyjny utworzył się z inicjatywy Mieczysława Orłowicza dnia 31.01.1921 r., po czym odbyło się walne zebranie, któremu przewodniczył rektor Uniwersytetu Poznańskiego prof. H. Święcki. W roku założenia Oddział liczył 112 członków. Mimo, że siedziba Oddziału była znacznie oddalona od gór, stał się on jednym z najprężniejszych kulturalnych skupisk ich miłośników, promieniujących na całą Wielkopolskę i Pomorze.

Przez wiele lat prowadził oddział dr Tadeusz Smoluchowski, alpinista, narciarz, znawca gór.

Po jego śmierci w 1936 r. stanowisko prezesa pełnił prof. Antoni Jakubski. Funkcję tę pełnił aż do wybuchu wojny. Jako prezes Towarzystwa wyróżnił się on nieugiętą postawą w obronie zagrożeń przyrody Tatr, walczył z polityką inwestycyjną ówczesnego Wydziału Turystyki Ministerstwa Komunikacji.

Liczba członków oddziału szybko rosła - w 1938 r. wynosiła 466. Działo się to dzięki ciągłej działalności propagandowej, prowadzonej w formie licznych odczytów ilustrowanych przezroczami, ciekawych wystaw i konkursów. Przy czym szczególnie wysokim poziomem wyróżniały się konkursy muzyczne i koncerty muzyki góralskiej organizowane przez Jerzego Młodziejowskiego oraz uroczystości poświęcone Spiszowi i Orawie z udziałem ks. F. Machaya i R. Pollaka. Prelekcje były wygłaszane przez wybitnych ludzi nauki i kultury, wśród których należy wymienić prof. Adama Wodzickę (aktywnego działacza PTT zaangażowanego szczególnie w sekcji Ochrony Gór), prof. Stanisława Dedio, dr Florę Bocheńską.

Przy oddziale istniała też silna Sekcja Narciarska Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, która stale organizowała kursy narciarskie, grupowe wyjazdy w góry i na wzniesienia Wielkopolski.

Poznaniacy pomagali również w budowie schroniska pod Dobosząnką, wznoszonego przez Oddział w Stanisławowie oraz przy urządzeniu świetlicy w Roztoce dla uczczenia pamięci Tadeusza Smoluchowskiego.

Oddział nasz wspierał też finansowo wyprawy alpinistyczne klubu wysokogórskiego PTT.

Po zakończeniu II wojny światowej oddział natychmiast wznowił działalność - w 1949 r. liczył już 479 członków. Ostatnim prezesem przed rozwiązaniem PTT był Jerzy Młodziejowski.

Dzięki wspólnej woli miłośników gór w całym kraju, postanowiono 10.9.1981 r. w Krakowie reaktywować nieistniejące od 1950 r. Polskie Towarzystwo Tatrzańskie.

W dniu 17.10.1981 r. powstaje Delegatura poznańska PTT, a 17.11.1981 r. powołano Tymczasowy Zarząd Delegatury PTT w Poznaniu. Prezesem zostaje wybrany dr Juliusz Jerzy Preisler.

Na zebraniu ogólnym Delegatury poznańskiej PTT w dniu 28.11.1981 r. zgromadzeni członkowie w ilości 80 osób, postanawiają reaktywować Oddział PTT w Poznaniu.

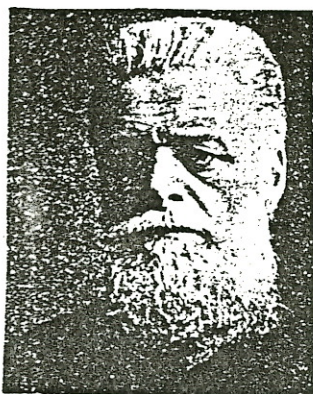
Trwało to do roku 1984. W roku 1984 podjęto decyzję o zawieszeniu działalności Oddziału PTT. Fundusze Oddziału zostają przekazane na konto Muzeum Tatrzańskiego w Zakopanem.

Przerwa w działalności PTT trwała do 1989 roku.

W kwietniu 1989 r. odbywa się zebranie informacyjne o PTT oraz przygotowanie do Walnego Zebrania Oddziału, które odbywa się 2 maja 1989 r. i ponownie Prezesem Oddziału w Poznaniu zostaje wybrany dr Juliusz Jerzy Preisler.

ZBAWCA TATR NASZYM PATRONEM

Władysław Z a m o y s k i (1853-1924) - hrabia, właściciel dóbr zakopiańskich a także Kórnik, Trzebia i Babinia.

Nie na darmo prof. W. Goetel nazywa go zbawcą Tatr - Władysław Zamoyski całym swym życiem udowodnił, że na takie miano zasłużył.

Urodził się w Paryżu, gdzie ukończył szkołę średnią a następnie Instytut Politechniczny. Był synem emigranta - powstańca listopadowego.

Po śmierci brata matki - Jana Działyńskiego oddziedziczył wielkie, ale mocno zadłużone dobra w Kórniku. Już wtedy, mimo młodego wieku, odznaczał się umiejętnością gospodarowania (w krótkim czasie spłacił długi a jego majątek zaczął przynosić dochody).

Zamoyski stał się aktywnym działaczem ekonomicznym i narodowym. Uczestniczył w zorganizowanej gospodarczej i kulturalnej samoobronie przez zaborcę.

Ostro występował w obronie polskości w Wielkopolsce, za co został pozbawiony prawa zamieszkiwania w dobrach kórnickich i wydalony z kraju przez władze pruskie.

W 1889 r. kupił na licytacji dobra zakopiańskie, stając się posiadaczem wielkich terenów w Zakopanem i innych wsiach na Podhalu, a także w Tatrach, w rejonie Morskiego Oka, Doliny Pięciu Stawów Polskich oraz Giewontu i Doliny Kościeliskiej.

Specjalna delegacja Towarzystwa Tatrzańskiego dnia 22.05.1889 r. złożyła serdeczne podziękowanie nowemu właścicielowi, słusznie wyczuwając, że nabywa on dobra tatrzańskie nie dla zysku, ale dla ocalenia ich od zniszczenia.

W Zakopanem podobnie jak w Kórniku - Zamoyski dał się poznać jako świetny gospodarz. Wytrzebione za poprzednich właścicieli lasy tatrzańskie, za jego czasów eksploatowane były w ograniczony sposób. Równocześnie prowadzono intensywną akcję ponownego zalesiania zakupionych terenów.

Zamoyski aktywnie uczestniczył we wszystkich akcjach społecznych - między innymi w 1899 r. doprowadził do budowy linii kolejowej z Chabówki do Zakopanego, w dużej części finansując

tę budowę. Odegrał również decydującą rolę w pozytywnym dla Polski zakończeniu spornego procesu granicznego o tereny wokół Morskiego Oka.

W latach 1893-1907 wchodził w skład wydziału II, którego był honorowym członkiem od 1901 r. W tym samym roku otrzymał honorowe obywatelstwo Zakopanego. Uczestniczył też w działalności zarządów i towarzystw gospodarczych i kulturalnych.

W 1911 r. własnym sumptem wybudował przy Krupówkach okazały budynek Bazaru Polskiego (dzisiejsze Delikatesy), urządając na piętrze salę wystawową.

W okresie I wojny światowej współdziałał z R. Omowskim w tworzeniu Komitetu Narodowego Polskiego, uczestnicząc w rozmowach z Radą Państw Sprzymierzonych w sprawie przyszłości Polsk. Po odzyskaniu niepodległości powrócił do Kórnik. Nadal jednak prowadził działalność gospodarczą na terenie swych dóbr zakopiańskich. Uruchomił nowe zakłady przemysłowe - fabrykę wody sodowej i wyrobu mydła. Także istniejące już tartak i papiernia przynosiły wysokie dochody.

W dniu 30.12.1923 r. Zamoyski utworzył fundację "Zakłady Kórnickie" w której cały swój olbrzymi majątek przekazywał narodowi polskiemu.

Dochody uzyskiwane z działalności gospodarczej miały być wykorzystywane na cele kulturalne, oświatowe i naukowe, a także na utrzymanie zamku i biblioteki w Kórniku.

Protektorat nad fundacją zatwierdzoną przez Sejm 30.09.1923 r. objął Prezydent Rzeczypospolitej i Prymas Polski.

Fundacja przetrwała okres wojenny. Została rozwiązana w 1953 r.

Dalsze szczegóły z życia hr. Władysława Zamoyskiego w następnym numerze.

K O M U N I K A T Y

W dniach 11-12.01.1991 odbyło się w Zakopanem kolejne posiedzenie Zarządu Głównego PTT. Gospodarzem spotkania był Oddział PTT w Nowym Sączu. W spotkaniu uczestniczył z-ca dyrektora IPN p.Stanisław CZUBERNAT (członek Oddziału Poznańskiego PTT). Nasz Oddział reprezentowali J. PREISLER (członek ZG) i H.FILAROWSKA (przedstawiciel Oddziału).

W pierwszym dniu obrad omówione zostały sprawy finansowe Towarzystwa, dotyczące głównie rozliczeń i wpłat poszczególnych oddziałów na rzecz ZG oraz problem zwrotu kosztów uczestnictwa w posiedzeniach ZG (przyjęto propozycję kol. T.MISCHKE zwrotu 25 tys.zł na osobę i łącznie przeznaczono na ten cel kwotę 500 tys.zł).

Najszerzej omawianym i dyskutowanym problemem była kwestia współpracy z TPN. Poruszono też niepokojącą sprawę zwrotu gruntów wchodzących w skład TPN oraz przedstawiono nową koncepcję zagospodarowania Tatr dla ruchu turystycznego (zamyśł pokazywania Tatr bez dojazdu do nich i zagospodarowania w tym celu pasma Gubałówki aż po Dzianisz, łącznie z budową wyciągów narciarskich na północnych stokach).

Udzielono wyjaśnień w sprawie szlaków tatrzańskich - dyr. S. CZUBERNAT stwierdził, że TPN nie zamierza na razie zamykać szlaków. W związku jednak z włączeniem w obręb TANAPU części Tatr Zachodnich szlaki powyżej górnej granicy lasu są tam zamykane okresowo od listopada do czerwca. Na skutek nacisków ze strony słowackiej TPN myśli o zamknięciu szlaku granicznego, na razie w małym zakresie czasowym.

W drugim dniu obrad podjęto dyskusję nad problemem trudności utrzymania schronisk tatrzańskich przez PTTK (Komisja Turystyki Górskiej PTTK dąży do usamodzielnienia się i chciałaby schroniska oddać agentom).

Obecny poziom funkcjonowania schronisk stwarza dla TPN znaczne zagrożenia (niewłaściwe rozwiązanie problemu ogrzewania, utylizacji śmieci, brak oczyszczalni ścieków). Nawet przejęcie schronisk przez TPN nie zawsze umożliwia wyegzekwowanie podporządkowania się przepisom, Parku (na szczególne trudności napotyka współpraca z agentem schroniska na Hali Ornak).

Kolega ZAREMBA z Oddziału w Nowym Sączu zaproponował powrót do tradycji stacji turystycznych i objęcie patronatu nad nimi przez PTT. Powstanie stacji turystycznych pod szyldem PTT umożliwiłoby rozszerzenie bazy turystycznej.

Zebrani zaakceptowali propozycję ZG wzięcia udziału delegacji PTT w zjeździe Wspólnoty Polskiej, w celu nawiązania kontaktu ze środowiskami polonijnymi oraz stworzenia banku informacji między oddziałami w celu nawiązania bliższych kontaktów i ewentualnego wspólnego organizowania wyjazdów i imprez.

Decyzją ZG następne posiedzenie odbędzie się w dniach 1-3 maja. Gospodarzem będzie ponownie oddział w Nowym Sączu.

WĘDRÓWKI Z KSIĄŻKĄ

Staraniem Wydawnictwa Artystycznego i Filmowego ukazał się w bieżącym roku w nakładzie 3000 egz(!) "Przewodnik po Tatrach" Janusza CHMIEŁOWSKIEGO. Jest to reprint I wydania z lat 1907-1908, obejmujący dwie części - Tatry Zachodnie i Tatry Wysokie.

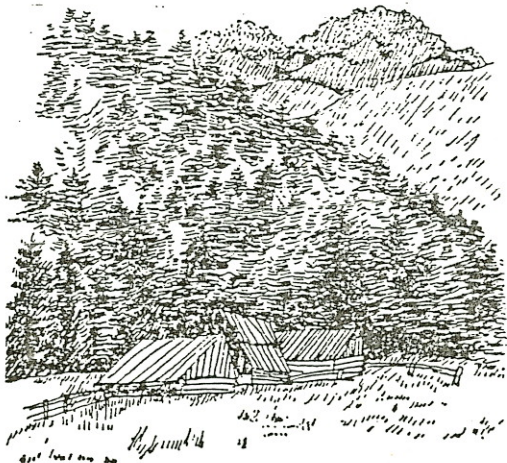
Ten niezwykle starannie i szczegółowo opracowany przewodnik zawiera opisy dróg prowadzących na wszystkie ważniejsze szczyty i przełęcze tatrzańskie.

Oprócz ciekawie przedstawionej części wstępnej, stanowiącej bogate źródła historyczne, znajdziemy w przewodniku do dziś aktualne charakterystyki każdego szlaku, czasy przejścia i uwagi o stopniu trudności drogi (od bardzo łatwych do skrajnie trudnych).

Szczególną wartość stanowią opisy dróg oznakowanych, niedostępnych dla dzisiejszego turysty.

Całość uzupełniają ilustracje i duże mapki Tatr Zachodnich i Wysokich.

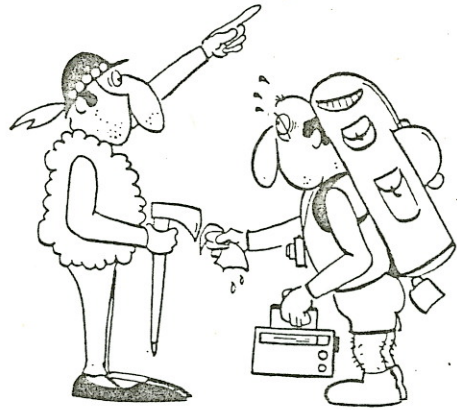
Dzięki lekturze przewodnika możemy się przekonać jak niewiele zmieniły się Tatry w ostatnim stuleciu. Jest to więc dzieło o znaczeniu nie tylko bibliofilskim. Warto je polecić każdemu turyście odwiedzającemu Tatry.

Wyciecka

Wyciecka z Krakowa zatrzymuje gorola i pyta:

- Gazdo, dojdymy do Zywca w godzinę?
- Niy.
- A za kieda dojdymy?
- Nie dojdziecie.
- A to cymu?
- Bo idziecie w przeciwnom strone.

Zaspokojenie ciekawości

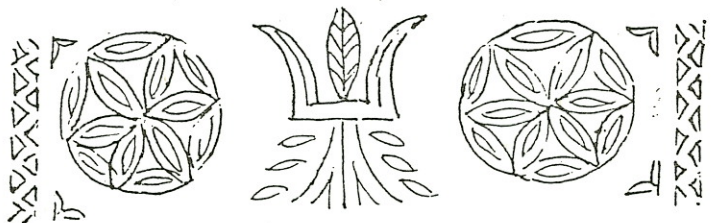
Turyści przechodzone kole chaupy starego gorola zagadujom go:

- Dziyń dobry! Co robicie, gazdo?
- Jak mom cas, to siedzym i myślým.
- A jak ni mocie casu? — pytajom turyści dalij.
- To ino siedzym.

Gorol na drzewie

Siedzi gorol na drzewie. Przechodzonecy turyści wołajom:

- Gazdo, zyjdzcie z drzewa, bo spadniecide!
 - Eee, nie spadnym!
 - Zyjdzcie, bo sie wom co zlego stanie — wołajom dalij turyści.
- W pewnym momyncie slychać, jak gorol leci z drzewa i ryps o ziymie!
- A godali my wom — wołajom turyści — prosili my wos, zebyście zesli i widzicie...
 - Eee, nic sie nie stało, dyć jo juz mioł prawie schodzić.

INFORMACJE BIEŻĄCE

W dniu 5.1.1991 r. na terenie VI Liceum Ogólnokształcącego odbył się Konkurs Wiedzy o Tatrach. Konkurs zorganizował i przeprowadził Klub "Dziąbado" pod przewodnictwem Michała Preislera. Eliminacje i finały wyłoniły zwycięzcę - zwyciężczynią została Emilia Jamroziak z VI L.O.

W dniach od 21.1. - 15.2.1991 r. również na terenie VI L.O. odbył się Konkurs fotograficzny. Tematem Konkursu była "Turystyka w zdjęciach". Nadeszło 120 prac.

Zwycięzcy: 1. Maciej Kaczyński
2. Leszek Lesiczka
3. Stanisław Michalak,

Nagrody zostały ufundowane przez Oddział PTT w Poznaniu.

Więści z Oddziału

- Pismem z dnia 27.2.1991 r. Zarząd Oddziału *PTT w Poznaniu wystąpił do Prezydenta m. Poznania o przemianowanie ulicy Działowej na ulicę inż. hr. Władysława Zamoyskiego.
- I ty możesz zostać ławnikiem z ramienia PTT O)Poznań w Sądzie Wojewódzkim i w Sądzie Rejonowym w Poznaniu.
- W dniu 14.5.1991 r. o godz. 17.00 odbędzie się Sympozjum Wydziału Nauk Społecznych - Pracownia Organizacji Turystyki i Krajoznawstwa n.t. "Walka Górali Polskich o Morskie Oko".

ŚWISTAK. Pismo do użytku wewnętrzn.
Oddziału Polskiego Towarzystwa
Tatrzańskiego w Poznaniu.

Mili Państwo

Wszystkim Czytelnikom,
którzy przekazali nam
życzenia świąteczne
z tatrzańskimi pozdrowieniami
serdecznie dziękuję
Prezes Oddziału

Jerzy Preisler

Turystyka

- W dniu 7.4.1991 r. odbył się Rajd "Górskie powitanie wiosny na nizinach", połączony z topieniem Marzanny. Na 4 trasach z Puszczykowa, Mosiny. Puszczykówka i Otusza wędrowało 78 uczestników do miejscowości Łódź. Czas upływał w miłym nastroju przy ognisku i wojskowej grochówce.

Prasa

- Jesteśmy w posiadaniu Miesięcznika Ziemi Górskich "Haleci Dziedziny" w cenie 3.000,- zł.

Sprzet turystyczny

Można kupić:

- Spiwory z pianką koszt 240.000,- waga 1 kg
- swetry czerwone z białym i zielonym paskiem. Koszt 70.000,- - 80.000,- zł.

Informacje w Zarządzie Oddziału.

Zespół Redakcyjny:

Jerzy Preisler,
Halina Filarowska,
Jarosław Machowski